

Kuramdan Uygulamaya

Liderlik

Editörler:

Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU – Prof. Dr. Necmi GÖKYER

Yazarlar:

Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM
Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU
Prof. Dr. Necmi GÖKYER
Prof. Dr. Sabri ÇELİK
Prof. Dr. Turan Akman ERKİLİÇ
Prof. Dr. Vicdan ALTINOK
Doç. Dr. Esra KARABAĞ KÖSE
Doç. Dr. Mehmet Fatih KARACABEY
Doç. Dr. Mehmet ÖZCAN
Doç. Dr. Neslin İHTİYAROĞLU
Doç. Dr. Öznur TULUNAY ATEŞ
Doç. Dr. Soner DOĞAN
Dr. Öğr. Üyesi Barış ERİÇOK
Dr. Öğr. Üyesi Figen KARAFERYE
Dr. Öğr. Üyesi Hilal KAHRAMAN
Dr. Ali DURAN
Dr. Gökhan SAVAŞ
Dr. Gülnur AK KÜÇÜKÇAYIR
Dr. Nuray Özge SAĞBAŞ
Arş. Gör. Funda ERYILMAZ BALLI
Emine TUNÇER GÜNAY
Fatih GÜN
Levent ÖZİL
Özlem AKIN MART
Remzi BAŞKENT
Sinan ÖZDEMİR

Ankara , 2022

Kuramdan Uygulamaya Liderlik

Editörler:

Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU – Prof. Dr. Necmi GÖRKYER

ISBN
978-625-

© Copyright 2022, Eğiten Kitap Yayıncılık Org. Tic. Ltd. Şti.

Bu kitabın basım, yayım, satış hakları Eğiten Kitap Yayın Organizasyon Ltd. Şti'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri fotokopi yoluyla, mekanik, elektronik, manyetik ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Kitabın içeriğinden ve görsellerinden bölüm yazarları sorumludur.

Genel Yayın Koordinatörü, Özgür DOĞAN
Genel Yayın Yönetmeni, Aydın TEKİN
Grafik Tasarım, Eğiten Kitap Dizgi Birimi
Baskı, Eğiten Matbaacılık
Ankara, 2022
Yayınevi Sertifika No, 47083
Matbaa Sertifika No, 47083

Eğiten Kitap

Zübeyde Hn. Mah. Süzgün Sokak No: 7 İskitler- Altındağ • Ankara

T: 0312 433 08 93 (pbx) • F: 0312 433 07 92

www.egitenkitap.com • egitenkitap@gmail.com

Liderlik

Editörler:

Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU – Prof. Dr. Necmi GÖKYER

Yazarlar:

Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM
Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU
Prof. Dr. Necmi GÖKYER
Prof. Dr. Sabri ÇELİK
Prof. Dr. Turan Akman ERKILIÇ
Prof. Dr. Vicedan ALTINOK
Doç. Dr. Esra KARABAĞ KÖSE
Doç. Dr. Mehmet Fatih KARACABEY
Doç. Dr. Mehmet ÖZCAN
Doç. Dr. Neslin İHTİYAROĞLU
Doç. Dr. Öznur TULUNAY ATEŞ
Doç. Dr. Soner DOĞAN
Dr. Öğr. Üyesi Barış ERİÇOK
Dr. Öğr. Üyesi Figen KARAFERYE
Dr. Öğr. Üyesi Hilal KAHRAMAN
Dr. Ali DURAN
Dr. Gökhan SAVAŞ
Dr. Gülnur AK KÜÇÜKÇAYIR
Dr. Nuray Özge SAĞBAŞ
Arş. Gör. Funda ERYILMAZ BALLI
Emine TUNÇER GÜNAY
Fatih GÜN
Levent ÖZİL
Özlem AKIN MART
Remzi BAŞKENT
Sinan ÖZDEMİR

Ankara, 2022

Liderlik**Editörler:**

Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU – Prof. Dr. Necmi GÖKYER

ISBN

978-625-8297-95-9

© Copyright 2022, Eğiten Kitap Yayıncılık Org. Tic. Ltd. Şti.

Bu kitabın basım, yayım, satış hakları Eğiten Kitap Yayın Organizasyon Ltd. Şti.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri fotokopi yoluyla, mekanik, elektronik, manyetik ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Kitabın içeriğinden ve görsellerinden bölüm yazarları sorumludur.

Genel Yayın Koordinatörü, Özgür DOĞAN
Genel Yayın Yönetmeni, Aydın TEKİN
Grafik Tasarım, Eğiten Kitap Dizgi Birimi
Baskı, Eğiten Matbaacılık
Ankara, 2022
Yayınevi Sertifika No, 47083
Matbaa Sertifika No, 47083

Eğiten Kitap

Zübeyde Hn. Mah. Süzgün Sokak No: 7 İskitler- Altındağ - Ankara

T: 0312 433 08 93 (pbx) • F: 0312 433 07 92

www.egitenkitap.com • egitenkitap@gmail.com

ÖN SÖZ

Liderin en önemli işlevi; başlatma, ikna etme, etkileme, ayağa kaldırma, eylemde bulundurma ve amaca ulaşana kadar takipçilerin paydaşı olmaktır. Liderler olmasaydı, bu işlevler ve roller yerine getirilemeyecekti; kitleleri, örgütleri hedefe ulaştırarak liderler, tarih yazan efsane isimler muhtemelen olmayacaktı. Mısırlı'dan ümmetini yola çıkaran Hz. Musa, Alpleri ordularıyla aşırıp Roma kapılarına dayanan Kartacalı Hannibal, Ortaasya'dan at sırtında gelip, Roma'yı yer ile yeksan eden Allah'ın Kır-bacı Attila, yıkılmaz denem surları yıkmak için bir gece gemileri denizden çıkarıp karada yürüten Fatih Sultan Mehmet, 30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesi ile orduları dağıtılmış, yer yer işgal edilmiş Anadolu'dan "Ya İstiklal Ya Ölüm." diyerek yola çıkan Mustafa Kemal Atatürk gibi liderler, ait oldukları toplumların tarihini yeniden yazmış, tarihin akışını değiştirmişlerdir.

Toplumların eğitim ve gelir durumu ne kadar iyi olursa olsun, her toplum lidere ihtiyaç duyar. Günümüzde kıta Avrupa'sında gelişmiş ülkeler kategorisinde bulunan ülkelerin liderlerinin somut eylemleri söz konusudur. Eğitim ve gelir, toplumun demokratikleşme düzeyi, liderin biçimini etkileyebilir, ancak, liderlik rolünü, liderlik davranışlarını kolay kolay etkileyemez. Apple'in efsane CEO'su Steve Jobs, iflas eşiğindeki Apple şirketini zirveye taşımış, Bill Gates Microsoft'u evrensel bir marka haline getirmiş, alibaba.com'un kurucusu Jack Ma, küçük bir şirketin dünyanın dev şirketi olarak anılmasını sağlamıştır. Lider, eşittir başarı ve zafer demektir. Liderin kitleleri, izleyenleri etkilemesi, yaratıcı ve inovatif düşünmesi, üstün beyinleri örgütsel amaçlar doğrultusunda işe koşması, başarının ortaya çıkmasında önemli bir etkiye sahiptir.

"Lider olunmaz, lider doğulur." Görüşünün ileri süren "Büyük Adam Teorisinden" davranışçı ve durumsal yaklaşımlara kadar liderin eylemleri tartışılmış, ancak liderin kitleleri etkileme, harekete geçirme, başarıya ulaştırma görevi hep sabit kalmıştır. Bu eser, liderliği: "Sanatsal yönü olan fakat bilimsel yönü ağır basan." bir alan olarak ele almakta, liderlerin yetiştirilebileceği görüşünün benimseyerek yola çıkmaktadır. Bu sebeple bireyin liderliğe yakınlığı, liderliği doğru kaynaklardan öğrenmesi ve eylemde bulunması, liderlik rolünün ortaya çıkmasında etkili olacaktır. Liderliğin davranışçı ve durumsal özellikleri, lider-izleyen etkileşimi açısından önemlidir.

Bu eser yukarıda ifade ettiğimiz kabuller ve kaygıların bir tezahürü olarak okurlara sunulmuştur. 22 arkadaşımızın "Kuramdan Uygulamaya Liderlik" kitabına katkısı oldu. Hem yurtiçi hem de yurtdışı literatür bü-

yük bir özenle tarandı. Orijinal kaynaklara ulaşıldı. Eserin, yöneticilere, liderlere, öğrencilere ve liderliğe ilgi duyan herkese katkısı olması en büyük temennimizdir. Bu eserde asılan kuram-uygulama dengesini kurmak, yüreklerle dokunmaktadır.. Her liderlik yaklaşımına ilişkin ölçekler, akademisyenlerden izin alınarak ilgili bölüme konuldu.

Bu süreçte paydaşımız olan arkadaşlarımıza, öğrencilerimize ve dostlarımıza teşekkürlerimiz içtendir.

Editörler: Prof. Dr. Necati Cemaloğlu – Prof. Dr. Necmi Gökyer

Ankara / 2022

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	III	9. BÖLÜM.....	229
1. BÖLÜM.....	1	ÖĞRETİMSEL LİDERLİK	
LİDERVE LİDERLİK		Prof. Dr. Necmi GÖKYER	
Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM		10. BÖLÜM.....	279
2. BÖLÜM.....	21	HİZMETKÂRLİDERLİK	
LİDERLİK KURAMLARI		Prof. Dr. Vicdan ALTINOK	
Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU, Dr. Gülnur AK KÜÇÜKÇAYIR		11. BÖLÜM.....	317
3. BÖLÜM.....	65	KARİZMATİK LİDERLİK	
DÖNÜŞÜMCÜ VE İŞLEMCİ LİDERLİK		Doç. Dr. Öznur TULUNAY ATEŞ, Arş. Gör. Funda ERYILMAZ BALLI	
Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU, Fatih GÜN		12. BÖLÜM.....	351
4. BÖLÜM.....	89	KUANTUM LİDERLİK	
KÜLTÜREL LİDERLİK		Doç. Dr. Mehmet Fatih KARACABEY, Remzi BAŞKENT	
Doç. Dr. Neslin İHTİYAROĞLU		13. BÖLÜM.....	375
5. BÖLÜM.....	117	DÜZEY LİDERLİK	
ETİK LİDERLİK		Doç. Dr. Mehmet ÖZCAN	
Doç. Dr. Neslin İHTİYAROĞLU		14. BÖLÜM.....	389
6. BÖLÜM.....	151	RUHSAL LİDERLİK	
VİZYONER LİDERLİK		Prof. Dr. Sabri ÇELİK, Sinan ÖZDEMİR	
Dr. Öğr. Üyesi Hilal KAHRAMAN		15. BÖLÜM.....	419
7. BÖLÜM.....	183	AĞ LİDERLİĞİ	
OTANTİK LİDERLİK		Dr. Gökhan SAVAŞ	
Doç. Dr. Soner DOĞAN, Emine TUNÇER GÜNAY		16. BÖLÜM.....	453
8. BÖLÜM.....	209	DUYGUSAL LİDERLİK	
DAĞITIMCI LİDERLİK		Doç. Dr. Öznur TULUNAY ATEŞ, Özlem AKIN MART	
Dr. Öğr. Üyesi Figen KARAFERYE			
	V		VI
17. BÖLÜM.....	493		
PATERNALİST LİDERLİK			
Dr. Nuray Özge SAĞBAŞ, Levent ÖZİL			
18. BÖLÜM.....	513		
TEKNOLOJİK LİDERLİK			
Doç. Dr. Esra KARABAĞ KÖSE			
19. BÖLÜM.....	537		
ÖĞRETMEN LİDERLİĞİ			
Dr. Öğr. Üyesi Figen KARAFERYE			
20. BÖLÜM.....	559		
SOSYAL ADALET LİDERLİĞİ			
Dr. Öğr. Üyesi Barış ERİÇOK			
21. BÖLÜM.....	577		
GELİŞTİREN VE ENGELLEYEN LİDERLİK			
Dr. Ali DURAN			
22. BÖLÜM.....	615		
SİYASAL LİDERLİK			
Prof. Dr. Turan Akman ERKILIÇ			

1. BÖLÜM

LİDERVE LİDERLİK

Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM,

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

ORCID: 0000-0001-9704-9529

GİRİŞ

Uygurluk tarihi boyunca insan, değişen ve artan ihtiyaçlarını karşılamak için yaşadığı doğal ve toplumsal çevreden etkin bir biçimde yararlanmaya çalışmıştır. İnsan, değişen ve artan ihtiyaçları karşılamak ve bireysel olarak gerçekleştirilemeyecek ortak amaçları gerçekleştirmek için toplumsal yapı içerisinde çeşitli örgütler oluşturmuştur. Toplumsal yapı içerisinde oluşturulan çeşitli amaçlara yönelik örgütler hem insan hayatının devamlılığını sağlamada hem de ortak amaçları gerçekleştirilmede büyük kolaylıklar sağlamıştır.

Örgüt, terim olarak sosyoloji, psikoloji, antropoloji, siyaset bilimi, yönetim bilimi gibi çeşitli sosyal bilimlerin ilgi alanına girdiğinden her bir disiplinin yüklediği anlam farklı olabilmektedir. Bu çalışmada örgüt yönetsel açıdan ele alınmaktadır. Yönetsel açıdan örgüt çeşitli şekillerde tanımlanmaktadır. Selznick'e (1948) göre örgüt "işlev ve sorumlulukların dağıtımı ile üzerinde anlaşılmuş bazı amaçların gerçekleşmesini kolaylaştırmak için personelin düzenlenmesi"dir (akt. Leblebici, 2008). Etzioni'ye (1964) göre örgüt "belirli amaçlara ulaşmak için oluşturulan toplumsal bir birim"dir (akt. Alıç, 1995). Katz ve Kahn'a (1977, s. 18) göre örgüt, "belli sayıda oluşan bireylerin, kalıplaşmış ve standart hale gelmiş eylemlerinin bir bileşkesi"dir. Örgüt tanımlarında, ortak amaçları gerçekleştirmek üzere bir araya gelen insanların eylemlerinin bir yapı içinde eşgüdümlemesi vurgulanmaktadır. Örgütler, insanların tek başına karşılayamayacağı ihtiyaçlarını veya amaçlarını gerçekleştirebilmesini sağlama aracı olarak yaşamı kolaylaştırmaktadır (Alıç, 1995; Şişman, 1995). Örgüt(ler) toplumsal yaşamın her aşamasında bireysel ve toplumsal ihtiyaçların karşılanmasında ve amaçların gerçekleştirilmesinde hayati öneme sahiptir.

20. BÖLÜM

SOSYAL ADALET LİDERLİĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Barış ERİÇOK,

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ORCID: 0000-0001-9217-9615

GİRİŞ

Toplumlar farklı aidiyetlere sahip insanların bir arada bulunduğu oluşumlar olarak dikkat çekmektedir. Toplum karmaşık ancak belli bir düzen içerisinde işleyen bir yapıya sahiptir. Sergiovanni (2001, s. 66) *topluluk* kavramının birçok anlamının olduğunu, ancak köken olarak gerçek anlamda *topluluk* kavramının Latince *communis* ve *communitas* boyutlarına dayandığını ifade etmektedir. *Communis* ortak, *communitas* ise dostluk anlamına gelmektedir. *Communis* ve *communitas* boyutları bir topluluğu bireylerin toplamından daha fazla hale getirmektedir. Birlik içindeki çeşitlilik, bağlı çoğulculuk, ya da daha iyi bir ifade ile bir topluluk içinde yuvalanmış topluluklar, topluluk üyelerinin birliklerini korurken farklılıklara saygı duyduğu bir toplum görüşünü yansıtan kavramlardır (Etzioni, 1996, s. 137). Topluluklar içerisinde farklı kültürlerin, inanışların, değerlerin bir arada yaşaması topluma ve üyelerine bir kimlik kazandırmakta ve güç vermektedir.

Bir sosyal grup, en az bir diğer gruptan kültürel formlar, uygulamalar veya yaşam tarzları ile farklılaşan kişilerden oluşan bir topluluktur. Bir grubun üyeleri, benzer deneyimleri veya yaşam tarzları nedeniyle birbirleriyle özel bir yakınlığa sahiptir ve bu da onları grupta özdeşleşmemiş olanlardan daha fazla veya farklı bir şekilde birbirleriyle ilişki kurmaya sevk eder. Gruplar, sosyal ilişkilerin bir ifadesidir; bir grup, yalnızca en az bir başka grupta ilişkili olarak var olur. Grup özdeşleşmesi, yani yaşam tarzları ve örgütlenme biçimleri açısından bazı farklılıklar yaşayan toplumsal toplulukların, kendilerini aynı topluma ait olarak görseler bile, karşılaşma ve etkileşimde ortaya çıkar (Young, 1990, s. 43).

Toplumların sahip olduğu farklılıklar sadece aidiyetler, kültürler, değerler ekseninde gözlemlenmemektedir. Toplumlar farklı güçlere, birikimlere, potansiyellere ya da en önemlisi fırsatlara sahip insanları barındırmaktadır. Fırsatların farklılığı toplumda eşitlik ve adalet kav-

toplum tarafından benimsenmesi noktasında eğitim örgütlerine önemli görevler düşmektedir.

Eğitimde sosyal adalet istisnasız bütün öğrencilerin eğitim fırsatlarından eşit şekilde faydalanması anlamına gelmektedir. Eğitimde sosyal adalet, yetersiz gelire sahip öğrencilerin eğitim fırsatlarından faydalanabilmesini içermektedir. Ayrıca eğitimde sosyal adalet, eğitime erişim başta olmak üzere tüm süreçlerde toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizliklerin önüne geçilmesi anlamına gelmektedir. Buna ek olarak, öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerin tespit edilmesi ve bu öğrencilerin tamamının nitelikli eğitim ihtiyaçlarının karşılanması eğitimde sosyal adaletin bir başka gereğidir. Benzer şekilde, eğitimde sosyal adaleti sağlamak, farklı etnik kökenlere sahip öğrencilerin eşit eğitim fırsatlarına sahip olmasını teminat altına alınmasıdır.

Adaletsizliklerin, toplumsal eşitsizliklerin ve ayrımcılıkların yeniden üretildiği çevrelerden biri de eğitim örgütleridir. Bu noktada eşitsizlikleri yeniden üretilmesinin önüne geçecek, istisnasız tüm bireylere adaletli davranacak, fırsat eşitliğini sağlamak için mücadele edecek sosyal adalet liderlerine ihtiyaç duyulmaktadır çünkü sosyal adalet liderleri okulların havasını sosyal adalet bağlamında geliştirecek önde gelen etkenlerden biridir. Eğitimde sosyal adalet liderlerinin okul içerisindeki ve çevresindeki dezavantajlı öğrencileri desteklemesi beklenmektedir. Onların eğitimsel kazanımlarının engellenmesini durdurmak adına bir takım uygulamalar yapması tavsiye edilebilir. Bu anlamda okul içerisindeki ve çevresindeki eşitsizlikleri azaltmak için öğretmenlerin ön plana çıkarılması faydalı olabilir. Öğretmenlerin sosyal adaleti önleyici davranışları ve çalışmaları desteklenebilir. Aynı zamanda eğitimde sosyal adalet liderlerinin öğrencilerle ve aileleriyle iletişim ve etkileşim içerisinde olması faydalı olabilir. Sosyal adaleti sağlayacak farkındalıkların yaratılması açısından okullarda çeşitli etkinlikler planlanabilir. Bu etkinlikler yoluyla dezavantajlı öğrencilerin okulun tamamıyla bütünleşmesi, kaynaşması desteklenebilir. Yerelde bu etkinliklere katılımın artırılması hedeflenebilir. Bu etkinliklerin tüm çevreye duyurulması ve destek toplanması toplumsal farkındalığının artırılmasında önemli rol oynayabilir.

KAYNAKÇA

- Arar, K., Beycioglu, K., & Oplatka, I. (2017). A cross-cultural analysis of educational leadership for social justice in Israel and Turkey: Meanings, actions and contexts. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 47(2), 192-206.
- Bates, R. (2006). Educational administration and social justice. *Education, Citizenship and Social Justice*, 1(2), 141-156.
- Birleşmiş Milletler [United Nations]. (2006). *Social justice in an open world: The role of the United Nations*. The International Forum for Social Development, Department of Economic and Social Affairs Division for Social Policy and Development (ST/ESA/305). New York.
- Bogotch, I. & Shields, C.M. (2010). Introduction: Do promises of social justice trump paradigms of educational leadership. In I. Bogotch ve C. M. Shields (Ed.), *International handbook of educational leadership and social justice*, Vol 1 (pp. 1-12). Springer.
- Brooks, J. S., Jean-Marie, G., Normore, A. H., & Hodgins, D. W. (2007). Distributed leadership for social justice: Exploring how influence and equity are stretched over an urban high school. *Journal of School Leadership*, 17(4), 378-408.
- Brooks, J. S., Miles, M. T., & Buck, P. S. (2008). From scientific management to social justice. and back again. Pedagogical shifts in educational leadership. In A.H. Normore (Ed.), *Leadership for social justice: Promotirag equity and excellence through, inquiry and reflective practice* (pp. 99-114). IAP.
- Çalışkan, Ö. (2020). Ecology of social justice leadership: How schools are responsive to refugee students. *Multicultural Education Review*, 12(4), 267-283.
- Etzioni, A. (1996). The community of communities. *The Washington Quarterly*, 19(3), 127-138,
- Fraser, K. (2012). *Exploring the leadership practices of social justice leaders at urban charter schools*. [Doctoral dissertation, The University of San Francisco]. ProQuest Dissertations and Theses Global.
- Fraser, N. (1997). *Justice Interruptus: Critical Reflections on the 'Postsocialist' Condition*. Routledge.
- Furman, G. (2012). Social justice leadership as praxis: Developing capacities through preparation programs. *Educational Administration Quarterly*, 48(2), 191-229.
- Furman, G. C.,& Shields, C. M. (2005). How can educational leaders promote and support social justice and democratic community in schools? In W. A. Firestone& C. Riehl (Eds.), *A new agenda for research in educational leadership* (pp. 119-137). Teachers College Press.

- Gewirtz, S., & Cribb, A. (2002). Plural conceptions of social justice: Implications for policysociology. *Journal of Education Policy*, 17(5), 499-509.
- Griffiths, M. (2003). *Action for social justice in education*. Open University Press
- Hellmann, T. H., Schmidt, P. S., & Heller, S. M. (2019). *Social Justice in the EU and OECD*. Bertelsmann Stiftung Index Report 2019.
- Kenreich, T. D. (2013). Introduction. In T. D. Kenreich (Ed.), *Geography and Social Justice in the Classroom* (pp. 1-7). Routledge.
- MEB (1973). Millî Eğitim Temel Kanunu. Erişim adresi: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>
- OECD. (2012). *Equity and quality in education: Supporting disadvantaged students and schools*. OECD Publishing.
- OECD. (2015). *In it together: Why less inequality benefits all*. OECD Publishing.
- Oplatka, I. (2010). The place of social justice in the field of educational administration: A journal based historical overview of emergent area of study. In I. Bogotch ve C. M. Shields (Ed.), *International handbook of educational leadership and social justice* (Vol 1), (pp. 15-36). Springer.
- Özdemir, M. (2017). Sosyal adalet liderliği, okula yönelik tutum ve okul bağlılığı arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 42(191), 267-281.
- Özdemir, M. (2021). Kültürel farklılıklar ve liderlik. N. Güçlü ve S. Koşar (Eds.), *Eğitim yönetiminde liderlik içinde* (ss. 329-263).
- Power, S. & Gewirtz, S. (2001). Reading education action zones. *Journal of Education Policy*, 16(1), 39-51.
- Rawls, J. (1971). *A Theory of Justice*. President and Fellows of Harvard College.
- Reyes, P., & Wagstaff, L. (2005). How does leadership promote successful teaching and learning for diverse students? In W. A. Firestone & C. Riehl (Eds.), *A new agenda for research in educational leadership* (pp. 101-118). Teachers College Press.
- Scanlan, M. (2013). A learning architecture: How school leaders can design for learning social justice. *Educational Administration Quarterly*, 49(2), 348-391.
- Sergiovanni, T.J. (2001). *Leadership what's in it for schools?* RoutledgeFalmer.
- Starratt, R. J. (2014). Ethics and social justice: Strangers passing in the night? In I. Bogotch ve C. M. Shields (Ed.), *International handbook of educational leadership and social (in) justice* (pp. 67-80). Springer.
- TDK. (2022). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>
- Theoharis, G. (2007). Social justice educational leaders and resistance: Toward a theory of social justice leadership. *Educational Administration Quarterly*, 43(2), 221-258.

- Tomul, E. (2010). İlköğretim okullarındaki sosyal adalet uygulamalarına ilişkin yönetici görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 34(152), 126-137.
- Tosun, C. M. (2010). Liberalizm ve sosyal Darwinizm karşısında John Rawls. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 81-94.
- Uğurlu, C.T. (2015). Etik liderlik. N. Konan (Ed.), *Eğitim yönetiminde yeni liderlik yaklaşımları* içinde (ss. 43-77). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ural, A. (2012). Türk asıllı göçmenlerin Hollanda'daki temel eğitim uygulamalarına yönelik ayrımcılık algıları. *Eğitim ve Bilim*, 37(165), 262-274.
- Young, I. M. (1990). *Justice and the Politics of Difference*. Princeton University Press.
- Zajda, J., Majhanovich, S. ve Rust, V. (2006). Introduction: Education and social justice. *Review of Education*, 52, 9-22.